

Finanšu ministrija

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS VALDĪBAS BUDŽETA PLĀNA PROJEKTS 2025. GADAM

RĪGA, 2024

Saturs

Saīsinājumu apzīmējumi	2
Ievads.....	4
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	5
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi	9
Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana	14
Izplatīšanās ietekmes analīze.....	40
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	43

Tabulas

Tabula 0i. Ārējās vides pamata pieņēmumi	6
Tabula 0.ii: Galvenie pieņēmumi	7
Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori.....	7
Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas	8
Tabula 1c: Darba tirgus attīstība.....	8
Tabula 1d: Sektoru bilances	8
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem	11
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2024.–2025. gadā.....	11
Tabula 2.c: Netiešās saistības	12
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm	12
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm.....	13
Tabula 4.c: Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā	13
Tabula 4.c.i): Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai	13
Tabula 4.c.ii): Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	14
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	16
Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	16
Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	18
Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	21
Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	23
Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā.....	26
Tabula 5.c.i2): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā.....	27
Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā.....	28
Tabula 6.a: Valsts specifiskās rekomendācijas.....	28
Tabula 9a: ES ANM ietekme - granti	38
Tabula 10: Neto izdevumu pieaugums	39
Tabula 11: Pasākumu ietekme uz mājsaimniecību ienākumiem 2025. gadā, <i>euro</i> un %	41
Tabula 12: Pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2025. gadā	42

Saīsinājumu apzīmējumi

AiM	Aizsardzības ministrija
AN	Akcīzes nodoklis
ANM	Atveseļošanās un noturības mehānisms
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AS	Akciju sabiedrība
DRM	Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi
DRN	Dabas resursu nodoklis
EK	Eiropas Komisija
EKS	Eiropas Kontu sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
GMI	Garantētais minimālais ienākums
IAN	Izložu un azartspēļu nodoklis
IeM	Iekšlietu ministrija
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKMS	Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IMK	Individuālais mācību konts
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LB	Latvijas Banka
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
pp	Procentpunkti
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SM	Satiksmes ministrija
TEN	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis
TEN-T	Eiropas transporta tīkli
TM	Tieslietu ministrija
UIN	Uzņēmumu ienākuma nodoklis
UVTN	Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Ievads

Latvijas Republika Eiropas Semestra ietvaros atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr.473/2013 “Par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai *euro* zonas dalībvalstīs” iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2025. gadam.

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2025. gadam ir sagatavots bastoties uz 2024. gada jūnijā izstrādāto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kas 2025. gadam paredz iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugumu 2,9% apmērā. Fiskālās attīstības scenārijs 2025. gadam ietver scenāriju pie nemainīgas politikas, kā arī mainīgas politikas scenāriju, kurā ietverti Ministru kabineta (MK) pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi. 2025. gada budžets ir sagatavots, prognozējot, ka vispārējās valdības budžeta nominālais deficīts 2025. gadā ir 2,9% no IKP (neieskaitot fiskālā nodrošinājuma rezervi).

MK Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2025. gadam ir apstiprinājis šā gada 14. oktobrī.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2024.-2028. gadam izstrādāts 2024. gada jūnijā, balstoties uz 2024. gada pirmā ceturkšņa iekšzemes kopprodukta (IKP) datiem, kā arī līdz šā gada jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju. Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, Finanšu ministrija (FM) ir konsultējusies ar Starptautisko Valūtas fondu, Eiropas Komisiju (EK) un komercbanku ekspertiem. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar Latvijas Banku un Ekonomikas ministriju, kā arī tās 2024. gada 10. jūnijā ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome.

Prognožu pamatā ir pieņēmums, ka 2024. gada 2. pusgadā, atbilstoši EK pavasara prognozēm, Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomiskā izaugsme kļūs straujāka, tāpēc Latvijas ekonomikas izaugsmes prognoze šim gadam ir 1,4%, bet 2025. gadam – 2,9%, kas sakrīt ar FM februārī sagatavotās Latvijas Stabilitātes programmas 2024.-2028. gadam prognozēm. Tuvākajos trīs gados ekonomikas izaugsme nedaudz palēnināsies, stabilizējoties līmenī ap 2,5%.

Pēc neliela krituma 2023. gadā, ko galvenokārt izraisīja ģeopolitiskā situācija un vājā ekonomikas izaugsme ārējos tirgos, 2024. gada sākumā **IKP** pieaugums ir atjaunojies. Pirmajā ceturksnī izaugsmi veicināja spēcīgs sabiedriskā patēriņa pieaugums un privātā patēriņa atgūšanās pēc iepriekšējo gadu straujā cenu kāpuma. Nākamajos ceturkšņos izaugsmi galvenokārt stimulēs ārējā pieprasījuma atjaunošanās un intensīvāka ES fondu investīciju izmantošana. Pēdējos mēnešos vērojama pakāpeniska uzņēmēju un patērētāju konfidences rādītāju uzlabošanās. *Euro* zonas ekonomiskās izaugsmes atjaunošanos veicinās arī procentu likmju samazinājums, ko Eiropas Centrālā banka uzsāka šā gada jūnijā, samazinot procentu likmi par 0,25 pp.

2023. gadā **privāto patēriņu** jūtami bremsēja augstā inflācija un pirktspējas samazinājums, ietekmējot iedzīvotāju konfidenci. Līdz ar to scenārijs paredz tikai ļoti mērenu privātā patēriņa pieaugumu 2024. un 2025. gadā, ko lielā mērā nosaka nenoteiktība par savu finanšu situāciju, neskatoties uz pašlaik zemo inflāciju un joprojām augsto algu pieaugumu. Tāpēc kopumā patēriņa izaugsme būs nedaudz zemāka, nekā prognozēts 2024. gada februārī. Atbilstoši aktualizētajām prognozēm 2024. gadā privātā patēriņa pieaugums varētu sasniegt 1,6% un 2025. gadā 1,8%, kas ir attiecīgi par 0,3 un 0,8 pp mazāk nekā februāra prognozēs, un privātais patēriņš būs ar lielāko devumu (ap 1 pp) IKP izaugsmē.

Nozīmīgu devumu izaugsmē nodrošinās arī **sabiedriskais patēriņš**. 2024. gada budžeta izdevumi nodrošinās, ka sabiedriskais patēriņš pieaugs par 4,6%, kas ir saistīts gan ar algu pieaugumu sabiedriskajā sektorā, gan pieaugošo aizsardzības budžetu. Savukārt nākamajos gados pie nemainīgas politikas scenārijs paredz sabiedriskā patēriņa pieaugumu ap 2% gadā.

Investīciju pieaugums 2024. gadā tiek prognozēts ļoti zems, jo gads sākās ar investīciju samazinājumu, kas sekoja iepriekšējā gada ļoti straujam pieaugumam. Joprojām kavējas arī ES fondu investīciju apguve nozīmīgos projektos. Tādējādi tiek prognozēts, ka 2024. gadā investīciju apjoms palielināsies tikai par 0,3%, kas ir par 3,6 pp mazāk nekā februāra prognozēs. Savukārt 2025. gadā paredzams, ka investīcijas stimulēs ES fondu un Atveseļošanās un noturības mehānisma finansējums, kā arī *Rail Baltica* projekta realizācija, nodrošinot investīciju pieaugumu par 4,5%, bet turpmākajos gados investīcijas palielināsies vidēji par 2% gadā.

Attiecībā uz **eksporta** prognozi, tā dinamiku ietekmēs Latvijas tirdzniecības partneru ekonomiskā aktivitāte, balstoties uz EK pavasara prognozēm. Ārējais pieprasījums 2024. gadā būs mērens, un eksportu vairs neveicinās straujais eksporta cenu pieaugums. Tādējādi eksporta apjoms varētu saglabāties aptuveni iepriekšējā gada līmenī, palielinoties par 0,3%. Savukārt

2025. gadā eksporta pieaugums atjaunosies līdz 3,2%, un līdzīgs, nedaudz straujāks pieaugums ir gaidāms arī vidējā termiņā.

Inflācija 2024. gada pirmajos mēnešos mazinājusies nedaudz straujāk nekā prognozēts, jo energoresursu cenu samazinājums bijis straujāks nekā gaidīts gada sākumā. Tāpēc 2024. gada kopējā patēriņa cenu pieauguma prognoze ir pazemināta līdz 1,2%, kas ir par 0,4 pp mazāk nekā FM paredzēja februārī. 2025. gadā sagaidāms inflācijas pieaugums līdz 2,2%, bet vidējā termiņā, līdz 2028. gadam, prognozēta inflācijas stabilizēšanās ap 2,5% gadā, kas atbilst konverģējošas valsts cenu pieauguma līmenim.

2024. gada sākumā mēneša vidējā **darba samaksa** turpināja strauji augt, pateicoties minimālās darba algas paaugstināšanai un valsts budžeta izdevumu palielināšanai darbinieku algām sabiedriskajā sektorā. Tādējādi tautsaimniecībā nodarbināto mēneša vidējā bruto darba samaksa 2024. gadā pieaugs par 7,7%, bet 2025. gadā par 6,3%. Vidējā termiņā ir sagaidāms, ka algu pieauguma temps palēnināsies un tuvosies produktivitātes pieauguma tempam, stabilizējoties 5% līmenī.

Ekonomikas krituma dēļ pagājušā gada beigās un šā gada pirmajos mēnešos **bezdarba līmenis** ir nedaudz palielinājies, un bezdarba prognoze ir koriģēta uz augšu – līdz 6,7% 2024. gadam un 6,3% 2025. gadam. Neskatoties uz šo korekciju, kopējā bezdarba līmeņa samazināšanās tendence saglabājas, ko veicina darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās un straujāka ekonomiskās izaugsmes atjaunošanās. Līdz 2028. gadam bezdarba līmenis varētu noslīdēt līdz 5,0%. Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits saglabāsies stabils, ap 884 tūkst., ar nelielu samazinājuma tendenci.

Tabula 0i. Ārējās vides pamata pieņēmumi¹

	2023	2024	2025
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	3,4	3,6	2,8
Ilgtermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	2,4	2,4	2,5
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,08	1,07	1,07
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	6,98	2,91	1,66
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās (%)	3,5	3,5	3,6
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās (%)	0,4	1,0	1,6
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES (%)	1,1	3,3	3,6
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES (%)	0,9	3,3	3,5
Naftas cena (<i>Brent</i>, USD par barelu)	82,5	85,4	80,0

¹ Datu avots: EK 2024. gada pavasara prognozes.

Tabula 0.ii: Galvenie pieņēmumi

	2023	2024	2025
Fiskālā politika			
a. Vispārējās valdības neto aizdevums/ aizņēmums	-2,2	-2,6	-2,9
b. Vispārējās valdības bruto parāds, milj. euro	17 581,4	19 207,6	20 841,1

Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori

	EKS kods	2023	2023	2024	2025
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP (mljrd. euro, 2015. gada cenās)	B1*g	28,7	-0,3	1,4	2,9
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz IKP izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		29,0	2,3	2,2	2,2
Devums pot. IKP					
darba spēks			0,0	0,1	-0,3
kapitāls			0,9	0,8	0,9
faktoru kopējā produktivitāte			1,4	1,4	1,6
3. Nominālais IKP	B1*g	40,3	5,1	3,8	5,9
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P.3	17,5	-1,3	1,6	1,8
5. Valdības patēriņš	P.3	5,9	7,0	4,6	2,1
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	7,1	8,2	0,3	4,6
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53	1,4	-	-	-
8. Eksports	P.6	19,7	-5,9	0,3	3,2
9. Imports	P.7	22,9	-2,8	1,0	2,2
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			2,4	2,0	2,6
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		-0,7	0,0	-0,1
12. Preču un pakalpojumu tirdzniecības bilance	B.11		-2,0	-0,6	0,4

Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2023	2023	2024	2025
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators			5,4	2,4	2,9
2. Privātā patēriņa deflators			8,0	1,0	1,7
3. Patēriņa cenu indekss			8,9	1,2	2,2
4. Valdības patēriņa deflators			0,6	3,6	3,7
5. Investīciju deflators			6,4	3,0	3,3
6. Eksporta cenu deflators			-1,8	1,5	2,6
7. Importa cenu deflators			-5,2	0,7	2,0

Tabula 1c: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2023	2023	2024	2025
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība (cilvēki, tūkst.)		884	-0,2	0,0	0,0
2. Nostrādātās stundas, uz vienu darbinieku		1 862	-0,4	0,0	0,0
3. Bezdarbs (%)			6,5	6,7	6,3
4. Produktivitāte uz nodarbināto			-0,1	1,4	2,9
5. Produktivitāte stundā			0,3	1,4	2,9
6. Darbinieku atalgojums kopā (mljrd. euro)	D.1	20,6	12,7	6,7	6,3
7. Bruto alga (euro)		1 537	11,9	7,7	6,3

Tabula 1d: Sektoru bilances

	EKS kods	2023	2024	2025
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm	B.9	-1,9	-1,9	-1,0
<i>no kā</i>				
Preču un pakalpojumu bilance		-3,6	-3,7	-2,8
Primāro ienākumu un transfēru bilance		-0,2	-0,2	0,7
Kapitāla kods		1,9	2,0	1,1
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	0,3	0,7	1,9
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	-2,2	-2,6	-2,9
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2025. gadam ir sagatavots laikā, kad Eiropā joprojām notiek karš, papildus tam ir eskalējušies ģeopolitiskā situācija Tuvajos Austrumos.

2024. gadā tika atjaunota ES fiskālo noteikumu piemērošana, pārtraucot ES vispārējās izņēmuma klauzulas darbību un 30. aprīlī stājās spēkā ES ekonomikas pārvaldības ietvara reformas pakotne² (jaunie ES fiskālie noteikumi). Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (turpmāk – Regula) ir sagatavots Latvijas Fiskāli strukturālais plāns 2025. – 2028. gadam, kas tiks iesniegts EK 2024. gada 15. oktobrī kopā ar šo dokumentu. Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2025. gadam ir sagatavots, ievērojot fiskālo trajektoriju, kas noteikta Fiskāli strukturālajā plānā 2025. – 2028. gadam.

Latvijas fiskālā politika tiek pakārtota deklarācijai par Evikas Siliņas vadītā MK iecerēto darbību³. Attiecīgi **Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis paliek nemainīgs - ilgtspējīgs valsts veidošana, uzlabojot ģimeņu dzīves kvalitāti**. Atbilstoši Deklarācijai fiskālo politiku plānots īstenot atbildīgi, nodrošinot valdības parādu ilgtermiņā vidēji 40% līmenī no IKP, ievērojot precikliskas fiskālās politikas principus un nodrošinot sociāli atbildīgu un attīstību veicinošu fiskālo politiku.

MK 2024. gada 18. jūnijā, izskatot informatīvo ziņojumu “Par vidēja termiņa budžeta prioritārajiem attīstības virzieniem”, ņemot vērā Latvijas Stabilitātes programmas 2024. – 2028. gadam sagatavošanā izmantotās makroekonomiskās attīstības prognozes, prognozēto negatīvo fiskālo telpu un likumā par budžetu un finanšu vadību noteikto⁴, pieņēma konceptuālu lēmumu likumprojekta “Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam” sagatavošanā kā vienīgo **vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu noteikt valsts drošību** (protokols Nr. 25 74. § 2. punkts). Citu vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu noteikšana bija iespējama, pārskatot esošo budžeta programmu/apakšprogrammu izdevumus un pārvirzot resursus aktuālākiem prioritārajiem pasākumiem, vai rodot papildu finansējuma avotus, sagatavojot fiskāli neitrālus priekšlikumus jaunu prioritāro pasākumu finansēšanai. Attiecīgi nozaru ministrijām bija jāpārskata bāzes izdevumi un jāpagatavo priekšlikumi, lai citu pasākumu, kas nav saistīti ar valsts drošību, finansēšanu nodrošinātu esošo bāzes izdevumu ietvaros. Arī neatkarīgās iestādes tika aicinātas sniegt priekšlikumus par prioritārajiem pasākumiem, kas saistīti tikai ar valsts drošību.

² • Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, pieejama: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L_202401263;

• Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā pārstrādāt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, pieejama: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=OJ:L_202401264;

• Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta strukturām; pieejama: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401265&qid=1727436207155

³ Deklarācija par Evikas Siliņas vadītā MK iecerēto darbību 2023. gada 15. septembrī, pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/16704/download?attachment>

⁴ Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.¹ panta pirmajā daļā ir noteikts, ka ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iesniedz priekšlikumus par prioritārajiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamo finansējumu tikai tad, ja nākamajos saimnieciskajos gados atbilstoši aktuālajām makroekonomiskās attīstības prognozēm būs pieejami līdzekļi prioritāro pasākumu finansēšanai. Ņemot vērā prognozes par pieejamiem līdzekļiem, MK var noteikt prioritāro pasākumu iesniegšanas un izvērtēšanas nosacījumus papildus šā panta otrajā daļā minētajam.

Vispārējās valdības budžeta plāna projekta 2025. gadam sagatavošanā tika ņemts vērā MK lēmums (MK 30.04.2024. sēdes protokols Nr.18; 53.§) par FDL pieļaujamā strukturālā deficīta paaugstināšanu no 0,5% no IKP uz 1% no IKP⁵. Ņemot vērā paredzētos grozījumus pieļaujamā strukturālā deficīta apmērā, **nav paredzēta jaunu izdevumu pasākumu atzīšana par vienreizējiem** (papildus jau apstiprinātajiem⁶), attiecīgi vienreizējo pasākumu tvērums tiek sašaurināts līdz tiem pasākumiem, kas attiecināmi uz apstiprinātajiem un vairāku gadu garumā realizējamajiem investīciju projektiem, kā arī tiek saglabāts pakāpeniskas amortizācijas noteikums attiecībā uz valsts aizsardzības bāzes izdevumu pieaugumu pret iepriekšējo gadu.

Vispārējās valdības strukturālās bilances mērķa 2025. gadam noteikšanā tiek pielietoti trīs fiskālie nosacījumi:

1. FDL strukturālās bilances nosacījums;
2. ES strukturālās primārās bilances nosacījums;
3. ES valsts finansēto neto primāro izdevumu nosacījums.

Katrs no minētajiem fiskālajiem nosacījumiem attiecas uz citu fiskālo rādītāju, bet, lai nodrošinātu salīdzināmību un noteiktu, kurš no fiskālajiem nosacījumiem ir dominējošais, fiskālie rādītāji tiek pārrēķināti vienā fiskālajā rādītājā. Šim nolūkam jau Stabilitātes programmas 2024. – 2028. gadam sagatavošanā tika izvēlēts FDL strukturālās bilances rādītājs.

FDL strukturālās bilances nosacījuma aprēķinā tiek ņemts vērā vienreizējo pasākumu kopējais apmērs 2025. gadam ir 1,7% no IKP.

Pārrēķinot fiskālos nosacījumus FDL strukturālās bilances izteiksmē, vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķa 2025. gadam vērtības ir šādas:

- 1,0% no IKP, balstoties uz FDL strukturālās bilances nosacījumu;
- 0,97% no IKP, balstoties uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu;
- 1,11% no IKP, balstoties uz ES izdevumu pieauguma nosacījumu.

Attiecīgi dominējošais ir ES strukturālās primārās bilances nosacījums un **vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķis, kas izpilda visus trīs nosacījumus, 2025. gadam ir -0,97% no IKP. Attiecīgi 2025. gadā fiskālās telpas apjoms noteikts negatīvs 13,0 milj. euro.**

Vispārējās valdības budžeta plāna projekta 2025. gadam sagatavošanas procesā fiskālās telpas paplašināšana notika ar jauniem politikas pasākumiem, tika pieņemti lēmumi nodokļu politikas pārskatīšanas un izdevumu pārskatīšanas ietvaros, kā arī par jauniem fiskāli neitrāliem pasākumiem. Ņemot vērā visus MK apstiprinātos jaunus pasākumus, fiskālie nosacījumi noteica atšķirīgu strukturālo bilanci izdevumu ES pieauguma nosacījumam, bet nemainīja to attiecībā uz pārējiem fiskālajiem nosacījumiem. Papildus ietekme uz ES strukturālās primārās bilances nosacījumu un ES izdevumu pieauguma nosacījumu veidojās EK un Latvijas prognožu atšķirību dēļ.

Pēc politikas pasākumu pieņemšanas dominējošais fiskālais nosacījums 2025. gadā ir ES strukturālās primārās bilances nosacījums un kā rezultātā **vispārējās valdības budžeta**

⁵ FDL grozījumi ir izskatīti MK sēdē 24.09.2024; pieejami: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/4aa5676b-953b-4490-8e90-55a972d3f0d6#, iesniegti Saeimā likumprojekta “Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam” pavadošo likumprojektu paketē.

⁶ Likuma “Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam” un “Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam” 5. panta ietvaros.

strukturālās bilances mērķis, kas izpilda visus trīs nosacījumus, 2025. gadam ir **-0,82% no IKP**.

Pēc politikas pasākumu pieņemšanas valsts finansēto neto primāro izdevumu pieaugums 2025. gadā ir 4,4% (bez fiskālā nodrošinājuma rezerves; 4,6% ar fiskālā nodrošinājuma rezervi) (tabula 10).

Fiskālo risku amortizēšanai 2025. gadā tika noteikta fiskālā nodrošinājuma rezerve 0,1% no IKP apmērā. Vispārējās valdības budžeta deficīts, neskaitot fiskālā nodrošinājuma rezervi, tiek prognozēts 2,9% no IKP apmērā.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2024	2025
		% IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-2,6	-2,9
2. Centrālā valdība	S.1311	-3,4	-3,9
3. Pavalstu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	0,0	0,0
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	0,8	1,0
6. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,2
7. Primārā bilance		-1,5	-1,7
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi		-1,7	-1,7
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		1,4	2,9
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2. Tabulā 1.a)		2,2	2,2
ieguldījums:			
- darbaspēks		0,1	-0,3
- kapitāls		0,8	0,9
- kopējais faktoru ražīgums		1,4	1,6
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		-1,8	-1,1
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		-0,7	-0,4
13. Cikliski koriģētā bilance (1 – 12) (% no IKP)		-1,9	-2,5
14. Cikliski koriģētā primārā bilance (13 + 6) (% no IKP)		-0,8	-1,2
15. Strukturālā bilance (13 – 8) (% no IKP)		-0,2	-0,7

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2024.–2025. gadā

	EKS kods	2024	2025
		% no IKP	
1. Bruto parāds		45,8	47,0
2. Bruto parāda izmaiņas		2,3	1,1
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		-1,5	-1,7

	EKS kods	2024	2025
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	1,1	1,2
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		1,3	0,8
Valsts parāda netiešā procentu likme		2,6	2,8
Citi mainīgie			
6. Likvīdi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		3,2	3,4
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		6,0	5,5
10. Vidējā dzēšana		6,54 gadi	

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2024	2025
Valsts un pašvaldību garantijas	1,5	1,5

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2024	2025
		% IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas	TR	42,1	40,9
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,3	14,1
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,6	8,4
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	11,2	11,2
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	1,5	0,8
1.6. Pārējie ieņēmumi		6,5	6,4
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		34,2	33,8
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas	TE	44,7	43,8
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	12,7	12,2
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,8	6,5
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	14,1	13,9
tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,4
2.4. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,2
2.5. Subsīdijas	D.3	0,8	0,7
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	5,1	5,2
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		4,0	4,0

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2024	2025
		% IKP	
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	42,1	41,5
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,3	14,3
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	8,6	8,2
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	11,2	11,5
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	1,5	0,9
1.6. Pārējie ieņēmumi		6,5	6,6
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		34,2	34,2
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE	44,7	44,4
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	12,7	12,3
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,8	6,7
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	14,1	13,9
t.sk. bezdarbnieku pabalsti		0,4	0,4
2.4. Procentu izdevumi	D.41	1,1	1,2
2.5. Subsīdijas	D.3	0,8	0,7
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	5,1	5,2
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,1	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		4,0	4,2

Tabula 4.c: Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

Tabula 4.c.i): Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2024		2025	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība⁷	6,1	13,6	6,0	13,6
Veselība⁸	5,0	11,3	4,8	10,9
Nodarbinātība⁹	0,1	0,2	0,1	0,2

⁷ Izdevumu kategorija atbilst 4.c.ii) tabulas 9. ierakstam

⁸ Izdevumu kategorija atbilst 4.c.ii) tabulas 7. ierakstam

⁹ Šajā izdevumu kategorijā cita starpā ietverti valdības izdevumi, kas saistīti ar aktīvu darba tirgus politiku, tostarp valsts nodarbinātības dienestiem. Netiek ietverti tādi izdevumu posteņi kā atalgojums valsts darbiniekiem vai profesionālās apmācības programmas.

Tabula 4.c.ii): Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2024	2025
		% IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	3,8	4,1
2. Aizsardzība	2	2,9	3,1
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	3,3	3,2
4. Ekonomiskā darbība	4	6,6	6,2
5. Vides aizsardzība	5	0,5	0,5
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	1,0	1,0
7. Veselība	7	5,0	4,8
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,3	1,2
9. Izglītība	9	6,1	6,0
10. Sociālā aizsardzība	10	14,1	14,2
11. Kopējie izdevumi	TE	44,7	44,4

Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana

Vispārējās valdības budžeta plāna projektā 2025. gadam paredzēts finansējums prioritārajiem pasākumiem **valsts drošībai**, Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai, neatkarīgajām iestādēm un ar nodokļu politikas izmaiņām saistītiem pasākumiem **1,5 mljrd. euro**, t.sk. **2025. gadam 392,4 milj. euro (0,9% no IKP)**. Ņemot vērā ierobežoto fiskālo telpu, papildus jau iepriekš piešķirtajam bāzes finansējumam, prioritāro pasākumu īstenošanai tiks izmantoti vairāki kompensējošie pasākumi¹⁰. Atšķirībā no finansējuma avotiem iepriekšējos divos budžeta ciklos, vairs netiek izmantoti finanšu līdzekļi ārpus fiskālās telpas. 2025. gadā vairāk kā puse (72%) jeb **284,3 milj. euro** no minētā finansējuma iezīmēta vienīgajai **vidēja termiņa budžeta prioritātei – drošībai** (0,6% no IKP).

Iekšējo risku risināšanas un drošības līmeņa paaugstināšanas nolūkā lielākie papildus resursi Vispārējās valdības budžeta plāna projektā 2025. gadam iezīmēti Iekšlietu dienestu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes atalgojuma palielināšanai par 10% un jaunās piemaksas ieviešanai par darbu dienestā 90,1 milj. euro (2025. – 2028. gadiem **vairāk kā 360 milj. euro**).

Prioritārais virziens **“Drošība”** iekļauj arī šādas papildu izdevumu pozīcijas 2025. gadam:

- **65 milj. euro** pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā īstenošanai;
- **50 milj. euro** paredzēti Ukrainas atbalstam (atbilstoši noslēgtajam līgumam par militāro atbalstu),
- **23 milj. euro** munīcijas krājumu papildināšanai un individuālā ekipējuma nodrošināšanai;
- **15 milj. euro** papildu radaru iegādei vēja parku attīstībai;
- **10,1 milj. euro** Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšanai un Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšanai;

¹⁰ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam”, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/4b64813a-3464-47ab-b910-33b059e7f284

- **4,8 milj. euro** pastiprinātās robežapsardzības sistēmas darbības režīma pagarināšanai;
- **4,3 milj. euro** valsts materiālo rezervju nokomplektēšanai atbilstoši nomenklatūrā plānotajam apjomam, kā arī to atjaunināšanai un uzturēšanai (gatavību iesaistīšanai katastrofu, militāru un citu apdraudējumu pārvaldīšanas pasākumu īstenošanā, tai skaitā valsts materiālo rezervju remontdarbi, apkopes, tehniskās apskates, pārbaudes, iekārtu verificēšana u.c.).
- **2,6 milj. euro** saistībā ar sarežģīto ģeopolitisko situāciju Latvijas pierobežā, lai stiprinātu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības nepārtrauktību un Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu gatavību ārkārtas gadījumos, tai skaitā militāros apdraudējumos nepieciešams nodrošināt ar atbilstošiem pasākumiem un krājumiem (lai nodrošinātu palīdzību specifisko traumu gadījumos)
- **3,2 milj. euro** apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas funkcijas pārņemšanai no Valsts policijas uz Tieslietu ministriju;
- **1,5 milj. euro** citiem prioritāriem pasākumiem drošības jomā (krīzes vadības centra kapacitātes nodrošināšanai un Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO, Ņujorkā darbības nepārtrauktības nodrošināšanai).

Ir atbalstīts prioritārais pasākums ar mērķi stiprināt kiberdrošību tam ieplānojot papildus finansējumu **12,5 milj. euro** 2025. gadam, kā arī pasākums saistībā ar militārā poligona "Sēlija" piekļuves ceļa uzlabošanu un vienības tilta Daugavpilī pārbūves mobilitātes uzlabošanu, iezīmējot tam **2,3 milj. euro** 2025. gadam. Šobrīd tika identificēts, ka šie pasākumi varētu tikt finansēti ES fondu programmu ietvaros.

Bez tam Vispārējās valdības budžeta plāna projektā 2025. gadam paredzēts īstenot pasākumus Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai (atbalsts minimālo ienākumu palielināšanai, elektroniskās uzraudzības sistēmas ieviešanai un uzturēšanai), kā arī neatkarīgo iestāžu kapacitātes stiprināšanai un IT sistēmu drošības pilnveidošanai, iezīmējot tiem vairāk kā 40,5 milj. euro, kur 30 milj. euro ir paredzēti pedagogu atalgojuma pieaugumam, tai skaitā pedagogu darba samaksai atbilstoši aktualizētajam skolēnu skaitam. Ar nodokļu politikas izmaiņām saistītā pasākuma (dotācija pašvaldībām autonomo funkciju veikšanai) finansēšanai iezīmēti resursi 67,5 milj. euro.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
Solidaritātes iemaksa (bankas)	Solidaritātes iemaksa (bankas), UIN daļa	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,04	0,00	0,04
	Solidaritātes iemaksa (bankas)	Solidaritātes iemaksa	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,28	-0,07	0,01	-0,22
DRN likmes palielināšana akmeņoglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm)	DRN likmes palielināšana akmeņoglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm)	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
TEN likmju palielināšana un izmaiņas samaksas termiņā	TEN likmju palielināšana un izmaiņas samaksas termiņā	TEN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03	0,00	0,00	0,00
UVTN likmju palielināšana	UVTN likmju palielināšana	UVTN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,01	0,00
IAN likmju palielināšana	Izložu nodokļa likmes palielināšana	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00	0,00
	Azartspēļu nodokļa likmes palielināšana	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,02	0,00
AN likmju izmaiņas	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodoklī CO ₂ komponenti	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,06	0,05	-0,10	-0,01
	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	0,01	0,00
	AN atbrīvojuma atcelšana naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,01	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,02	-0,01
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00	0,00
PVN likmju izmaiņas	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodoklī CO ₂ komponenti	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	-0,02	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	PVN likmes 12 % apmērā Latvijai raksturīgajiem svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem piemērošana arī turpmāk līdz nākamajam izvērtēšanas periodam	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,04	0,00	-0,01	0,00
Izmaiņas VSAOI	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,02	0,00	0,00	0,00
	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	1% pārnese no fondētās pensiju shēmas uz pirmo līmeni	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,35	0,00	0,00	0,00
Ar IIN saistītās izmaiņas	Neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-1,01	-0,20	-0,04	0,03
	IIN likmju un ienākumu sliekšņu izmaiņas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,80	0,08	0,00	0,00
	Pensionāra neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,27	-0,01	-0,01	-0,01
	Papildus IIN likme 3% apmērā ienākumiem (dividendes, kapitāls) virs 200 000 <i>euro</i> gadā, deklarējot gada ienākumus	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,03	0,00	0,00
	Lauksaimnieku saņemtās atbalsta summas arī turpmāka neaplikšana ar IIN (šobrīd terminēts līdz 31.12.2024.)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,05	0,00	0,00
	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,01	0,00	0,00	0,00
	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	IIN attaisnoto izdevumu pieaugums par izglītības un ārstniecības izdevumiem, kā arī ziedojumiem dēļ IIN likmes pieauguma	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,02	0,00	0,00
	Pārejot uz 25,5% pamatlīkmi, tiek izlīdzināta IIN likmes pārējiem ienākumiem, kuriem šobrīd ir 20%	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,04	0,01	0,00	0,00
Izmaiņas nenodokļos	Paaugstināt dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 70%	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,00	0,00
	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas Loto"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvenergo"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,04	-0,04	0,00	0,00
	Ieņēmumu palielināšana no dividenžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,10	-0,10	0,00	0,00
	Dažādu nodevu pārskatīšana	Nenodokļi	P.11, P.12, P.13	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,00	0,00	0,00
	Autoceļu lietošanas nodeva	Nenodokļi	P.11, P.12, P.14	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,06	0,00	0,00	0,00
KOPĀ						0,46	-0,33	-0,09	-0,19

Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi				0,61	-0,17	0,05	-0,20
Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00	0,00
Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana	D.1, P.2, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Krīzes vadības centra kapacitātes nodrošināšana (Valsts kanceleja)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta pamatfunkciju stiprināšana, tai skaitā gatavībai ārkārtas gadījumos	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO, Ņujorkā darbības nepārtrauktības nodrošināšana	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiberdrošības stiprināšana (horizontāli; no ES fondiem)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	-0,01	0,00
Atbalsts Ukrainai (atbilstoši noslēgtajam līgumam par militāro atbalstu)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,11	-0,11	0,00	0,00
Militārā poligona "Sēlija" piekļuves ceļa uzlabošana un vienības tilta Daugavpilī pārbūve mobilitātes uzlabošanai (no ES fondiem)	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00	-0,02
Munīcijas krājumu papildināšana un individuālā ekipējuma nodrošināšana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,10	-0,03	-0,07

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00	-0,04
Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	P.51g	uzkrājuma princips	apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,09	-0,06
Iekšlietu dienestu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes atalgojuma palielināšana par 10% un jaunās piemaksas ieviešana par darbu dienestā (IeM, TM un VID)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,20	-0,01	-0,01	-0,01
Pastiprināta robežapsardzības sistēmas darbības režīma pagarināšana (74.resors)	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00	0,00
Valsts materiālo rezervju iegāde, atjaunināšana un uzturēšana (horizontāli IeM, FM, SM, LM, TM, VM)	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā 2025. gadam īstenošana (74. resors)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,15	-0,15	0,00	0,00
Apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas funkcijas pārņemšana no Valsts policijas uz TM	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Fiskāli neitrāli pasākumi	D.1, P.2, P.51g, D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,05	0,00	0,00
SM izdevumi, finansēti no autoceļu lietošanas nodevas	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,00	0,00	0,00
Ekonomikas un Zemkopības ministrijas pasākumu (finansēti no AS "Latvenergo" dividendēm)	P.2, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00	0,00
Pabalstu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	-0,04	-0,01	-0,01
74. resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	-0,02	-0,02
Pensiju indeksācija, sociālā rehabilitācija un citi	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,04	0,03	0,03
Kopbudžeta izdevumu pārskatīšana	D.1, P.2, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	0,00	0,00
74. resora 20. programma "Veselības aprūpes pasākumu īstenošana"	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Kompensējamie medikamenti un laboratoriskā pieredze onkoloģijas jomā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	-0,01	0,00	0,00
Atbalsts kultūras pieminekļu atjaunošanas darbiem (AS "Latvijas Loto" dividendes)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
74. resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Profesionālās izglītības bāzes finansējuma pārskatīšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00	0,00
Finansējums neatkarīgajām iestādēm	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	-0,01	0,00
Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai	D.1, D.61, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,08	0,00	0,00	0,00
Kompensējošie izdevumu pasākumi	D.1, P.2, P.51g, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,33	0,02	0,01	-0,12
Mēnešalgas pieauguma ierobežošana vēlētām amatpersonām un Saeimas ieceltām amatpersonām (bāzes izdevumu samazināšana ministrijām, citām centrālām valsts iestādēm un neatkarīgajām institūcijām)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00	0,00
Horizontāla ministriju un citu centrālo iestāžu izdevumu samazināšana (aprēķinā izmantots preču un pakalpojumu % samazinājums (11% uz 50 milj. euro))	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,11	0,01	0,01	0,00
Pamatfunkciju izdevumu pārplānošana uz ES fondu līdzekļiem	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	-0,01	0,01	0,02
Pieklassificēto kapitālsabiedrību ietekmes pārvērtēšana	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,05	0,00	-0,01
74.resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,05	0,01	-0,13
Speciālā budžeta izdevumu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,04	0,04	0,00	0,00
Kopbudžeta izdevumu pārskatīšana	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,08	-0,01	-0,01	-0,01
Partiju finansējuma iesaldēšana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Iemaksas Eiropas Savienības budžetā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	0,00	0,00
Nodokļu politikas pārskatīšana	D.1, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00	0,00
Minimālās darba algas paaugstināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Strādājošo vecāku pabalsts	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,14	-0,08	0,00	0,00
Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (finansēts no AS "Latvijas meži" dividendēm)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,10	0,00	0,00
FM un VID resora izdevumi (finansēti no ieņēmumiem no ēnu apkaršanas)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,02	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Citi izdevumi (finansēti no nodevām)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00	0,00
Citi pasākumi	P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	-0,01	0,00
KOPĀ				0,64	-0,29	0,04	-0,33

Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
Solidaritātes iemaksa (bankas)	Solidaritātes iemaksa (bankas), UIN daļa	UIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,04	0,00	0,04
	Solidaritātes iemaksa (bankas)	Solidaritātes iemaksa	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,28	-0,07	0,01	-0,22
DRN likmes palielināšana akmeņoglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm)	DRN likmes palielināšana akmeņoglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm)	DRN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
TEN likmju palielināšana un izmaiņas samaksas termiņā	TEN likmju palielināšana un izmaiņas samaksas termiņā	TEN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03	0,00	0,00	0,00
UVTN likmju palielināšana	UVTN likmju palielināšana	UVTN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,01	0,00
IAN likmju palielināšana	Izložu nodokļa likmes palielināšana	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00	0,00
	Azartspēļu nodokļa likmes palielināšana	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,02	0,00
AN likmju izmaiņas	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodokli CO ₂ komponenti	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,06	0,05	-0,10	-0,01
	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	0,01	0,00
	AN atbrīvojuma atcelšana naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,01	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,02	-0,01
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	AN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00	0,00
PVN likmju izmaiņas	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, ietverot akcīzes nodokli CO ₂ komponenti	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	-0,02	0,00
	AN likmju pakāpeniska paaugstināšana degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana alkoholiskajiem dzērieniem un alum	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	AN paaugstināšana bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	PVN likmes 12 % apmērā Latvijai raksturīgajiem svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem piemērošana arī turpmāk līdz nākamajam izvērtēšanas periodam	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,04	0,00	-0,01	0,00
Izmaiņas VSAOI	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
Ar IIN saistītās izmaiņas	Neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,25	-0,05	-0,01	0,01
	IIN likmju un ienākumu sliekšņu izmaiņas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,20	0,02	0,00	0,00
	Pensionāra neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,07	0,00	0,00	0,00
	Papildus IIN likme 3% apmērā ienākumiem (dividendes, kapitāls) virs 200 000 euro gadā, deklarējot gada ienākumus	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,00	0,00
	Lauksaimnieku saņemtās atbalsta summas arī turpmāka neaplikšana ar IIN (šobrīd terminēts līdz 31.12.2024.)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,01	0,00	0,00
	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	IIN attaisnoto izdevumu pieaugums par izglītības un ārstniecības izdevumiem, kā arī ziedojumiem dēļ IIN likmes pieauguma	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	IIN proporcijas maiņa no 25/75 uz 22/78	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,19	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
	Pārejot uz 25,5% pamatlīkmi, tiek izlīdzināta IIN likmes pārējiem ienākumiem, kuriem šobrīd ir 20%	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00	0,00
Izmaiņas nenodokļos	Paaugstināt dividendes valsts kapitālsabiedrībām uz 70%	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,01	0,00	0,00
	Ieņēmumu palielināšana no dividendžu maksājumiem, AS "Latvijas Loto"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ieņēmumu palielināšana no dividendžu maksājumiem, AS "Latvenergo"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,04	-0,04	0,00	0,00
	Ieņēmumu palielināšana no dividendžu maksājumiem, AS "Latvijas valsts meži"	Nenodokļi	D.4	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,10	-0,10	0,00	0,00
	Dažādu nodevu pārskatīšana	Nenodokļi	P.11, P.12, P.13	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,00	0,00	0,00
	Autoceļu lietošanas nodeva	Nenodokļi	P.11, P.12, P.14	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,06	0,00	0,00	0,00
KOPĀ						0,29	-0,22	-0,06	-0,20

Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Ar valsts drošību saistītie prioritārie pasākumi				0,61	-0,17	0,05	-0,20
Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00	0,00
Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšana	D.1, P.2, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Krīzes vadības centra kapacitātes nodrošināšana (Valsts kanceleja)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta pamatfunkciju stiprināšana, tai skaitā gatavībai ārkārtas gadījumos	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO, Ņujorkā darbības nepārtrauktības nodrošināšana	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiberdrošības stiprināšana (horizontāli; no ES fondiem)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	-0,01	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Atbalsts Ukrainai (atbilstoši noslēgtajam līgumam par militāro atbalstu)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,11	-0,11	0,00	0,00
Militārā poligona "Sēlija" piekļuves ceļa uzlabošana un vienības tilta Daugavpilī pārbūve mobilitātes uzlabošanai (no ES fondiem)	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00	-0,02
Munīcijas krājumu papildināšana un individuālā ekipējuma nodrošināšana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,10	-0,03	-0,07
Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00	-0,04
Papildu radaru iegāde vēja parku attīstībai	P.51g	uzkrājuma princips	apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,09	-0,06
Iekšlietu dienestu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, kā arī Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes atalgojuma palielināšana par 10% un jaunās piemaksas ieviešana par darbu dienestā (IeM, TM un VID)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,20	-0,01	-0,01	-0,01
Pastiprināta robežapsardzības sistēmas darbības režīma pagarināšana (74.resors)	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00	0,00
Valsts materiālo rezervju iegāde, atjaunināšana un uzturēšana (horizontāli IeM, FM, SM, LM, TM, VM)	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā 2025. gadam īstenošana (74.resors)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,15	-0,15	0,00	0,00
Apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas funkcijas pārņemšana no Valsts policijas uz TM	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Fiskāli neitrāli pasākumi	D.1, P.2, P.51g, D.62, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,05	0,00	0,00
SM izdevumi, finansēti no autoceļu lietošanas nodevas	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	0,00	0,00	0,00
Ekonomikas un Zemkopības ministrijas pasākumu (finansēti no AS "Latvenergo" dividendēm)	P.2, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00	0,00
Pabalstu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	-0,04	-0,01	-0,01
74. resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	-0,02	-0,02
Pensiju indeksācija, sociālā rehabilitācija un citi	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,04	0,03	0,03
Kopbudžeta izdevumu pārskatīšana	D.1, P.2, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	0,00	0,00
74. resora 20. programma "Veselības aprūpes pasākumu īstenošana"	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Kompensējamie medikamenti un laboratoriskā pieredze onkoloģijas jomā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,05	-0,01	0,00	0,00
Atbalsts kultūras pieminekļu atjaunošanas darbiem (AS "Latvijas Loto" dividendes)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
74. resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00	0,00
Profesionālās izglītības bāzes finansējuma pārskatīšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00	0,00
Finansējums neatkarīgajām iestādēm	D.1, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	-0,01	0,00
Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotācija pašvaldību autonomo funkciju izpildei saistībā ar nodokļu politikas izmaiņām	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,15	0,12	0,03	-0,02
Kompensējošie izdevumu pasākumi	D.1, P.2, P.51g, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,30	-0,01	0,01	-0,12
Mēnešalgas pieauguma ierobežošana vēlētajām amatpersonām un Saeimas ieceltām amatpersonām (bāzes izdevumu samazināšana ministriem, citām centrālām valsts iestādēm un neatkarīgajām institūcijām)	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00	0,00
Horizontāla ministriju un citu centrālo iestāžu izdevumu samazināšana (aprēķinā izmantots preču un pakalpojumu % samazinājums (11% uz 50 milj. euro))	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,11	0,01	0,01	0,00
Pamatfunkciju izdevumu pārplānošana uz ES fondu līdzekļiem	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	-0,01	0,01	0,02
Pieklasificēto kapitālsabiedrību ietekmes pārvērtēšana	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,05	0,00	-0,01
74.resora korekcija	D.1, P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,05	0,01	-0,13
Kopbudžeta izdevumu pārskatīšana	D.1, P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,08	-0,01	-0,01	-0,01
Partiju finansējuma iesaldēšana	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Iemaksas ES budžetā	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,05	0,00	0,00	0,00
Nodokļu politikas pārskatīšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Minimālās darba algas paaugstināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00	0,00
Izdevumu pārskatīšana	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,14	-0,08	0,00	0,00

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (finansēts no AS "Latvijas meži" dividendēm)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,10	0,00	0,00
FM un VID resora izdevumi (finansēti no ieņēmumiem no ēnu apkarošanas)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,02	0,00	0,00
Citi izdevumi (finansēti no nodevām)	P.2, P.51g	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00	0,00
Citi pasākumi	P.2, P.51g, D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	-0,01	0,00
		KOPĀ		0,73	-0,19	0,07	-0,35

Tabula 5.c.i1): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
IAN likmju palielināšana	Azartspēļu nodokļa likmes palielināšana	IAN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
Ar IIN saistītās izmaiņas	Neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,76	-0,15	-0,03	0,02
	IIN likmju un ienākumu sliekšņu izmaiņas	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,60	0,06	0,00	0,00
	Pensionāra neapliekamā minimuma palielināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,20	0,00	-0,01	-0,01
	Papildus IIN likme 3% apmērā ienākumiem (dividendes, kapitāls) virs 200 000 <i>euro</i> gadā, deklarējot gada ienākumus	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,02	0,00	0,00
	Lauksaimnieku saņemtās atbalsta summas arī turpmāka neaplikšana ar IIN (šobrīd terminēts līdz 31.12.2024.)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,04	0,00	0,00
	IIN atvieglojuma kopīgumiem paplašināšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,01	0,00	0,00	0,00
	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	IIN attaisnoto izdevumu pieaugums par izglītības un ārstniecības izdevumiem, kā arī ziedojumiem dēļ IIN likmes pieauguma	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	-0,01	0,00	0,00
	IIN proporcijas maiņa no 25/75 uz 22/78	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,19	0,00	0,00	0,00
	Dotācija pašvaldību autonomo funkciju izpildei saistībā ar nodokļu politikas izmaiņām	IIN	D.7	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,15	0,12	0,03	-0,02
	Pārejot uz 25,5% pamatlīkmi, tiek izlīdzināta IIN likmes pārējiem ienākumiem, kuriem šobrīd ir 20%	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03	0,01	0,00	0,00
		KOPĀ				-0,01	0,00	0,00	0,00

Tabula 5.c.ii1): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	0,00	0,00	0,00
KOPĀ				0,07	0,00	0,00	0,00

Tabula 5.c.i2): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā

Pasākuma nosaukums	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
						2025	2026	2027	2028
						% no IKP			
Izmaiņas VSAOI	IIN atvieglojuma koplīgumiem paplašināšana	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,02	0,00	0,00	0,00
	No IIN atbrīvojamās summas paaugstināšana darba devēja izmaksātajam bērnu pabalstam un bērna piedzimšanas pabalstam	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00	0,00
	1% pārnese no fondētās pensiju shēmas uz pirmo līmeni	VSAOI	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,35	0,00	0,00	0,00
KOPĀ						0,33	0,00	0,00	0,00

Tabula 5.c.ii2): Diskrecionārie izdevumu pasākumi sociālās apdrošināšanas fondu budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu			
				2025	2026	2027	2028
				% no IKP			
Satversmes tiesas sprieduma un likumu izpildes nodrošināšanai	D.1, D.61, P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00	0,00
Kompensējošie izdevumu pasākumi	D.1, P.2, P.51g, D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,04	0,04	0,00	0,00
Speciālā budžeta izdevumu pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,04	0,04	0,00	0,00
Nodokļu politikas pārskatīšana	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00	0,00
Strādājošo vecāku pabalsts	D.62	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00	0,00
KOPĀ				0,00	0,02	0,00	0,00

Tabula 6.a: Valsts specifiskās rekomendācijas

Nr.	ES Padomes 2024. gada rekomendācija	Apraksts
1.	Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Ievērojot reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības, ierobežot neto izdevumu pieaugumu 2025. gadā līdz līmenim, kas vidējā termiņā nodrošina vispārējās valdības budžeta deficīta saglabāšanu zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības, kura ir 3 % no IKP, un vispārējās valdības parādu saglabāšanu piesardzīgā līmenī. Paplašināt nodokļu uzlikšanu, tostarp īpašumam un kapitālam, un stiprināt veselības aprūpes un sociālās aizsardzības adekvātumu.	<p>Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (turpmāk – Regula) ir sagatavots Latvijas Fiskāli strukturālais plāns 2025. – 2028. gadam, kas tiks iesniegts EK 2024. gada 15. oktobrī kopā ar šo dokumentu. Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2025. gadam ir sagatavots, ievērojot fiskālo trajektoriju, kas noteikta Fiskāli strukturālajā plānā 2025. – 2028. gadam.</p> <p>Nodokļu uzlikšanas kontekstā atbilstoši MK apstiprinātajām izmaiņām paredzēts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● aizstāt diferencēto neapliekamo minimumu ar vienotu (fiksētu) neapliekamo minimumu, kas tiek piemērots visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no bruto ienākuma apmēra un noteikt, ka neapliekamais minimums 2025. gadā ir 510 <i>euro</i> mēnesī, 2026. gadā – 550 <i>euro</i> mēnesī, bet no 2027. gada – 570 <i>euro</i> mēnesī; ● no 2025. gada IIN likmi noteikt 25,5% apmērā gada ienākumam līdz 105 300 <i>euro</i>, un 33% apmērā gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 105 300 <i>euro</i>, kas faktiski tiek iekasēts, samaksājot solidaritātes nodokli; ● no 2025. gada pensionāra neapliekamo minimumu paaugstināt no 500 <i>euro</i> mēnesī uz 1000 <i>euro</i> mēnesī; ● no 2025. gada ieviest papildu IIN likmi 3% apmērā ienākumiem (taksācijas gada ar IIN apliekamajiem ienākumiem (t.sk. ienākumiem no kapitāla pieauguma un ienākumiem no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums) un no IIN atbrīvotajām dividendēm un likvidācijas kvotai) virs 200 000 <i>euro</i> gadā, deklarējot ienākumus; ● no 2025. gada paaugstināt akcīzes nodokļa likmes degvielai, dabasgāzei, naftas gāzēm, bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8g, alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem, karsējamai tabakai, tabakas lapām,

elektroniskajās smēķēšanas ierīcēs izmantojamam šķidrums un tabakas aizstājējproduktiem, kā arī atcelt akcīzes nodokļa atbrīvojuma naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā.

- no 2025. gada paaugstināt izložu nodokļa, azartspēļu nodevas par azartspēļu organizēšanas licences pārreģistrāciju, transportlīdzekļu ekspluatācijas, uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu un dabas resursu nodokļa likmes;

- no 2027. gada paaugstināt azartspēļu nodokļa likmes;

- no 2025. gada izlīdzināt IIN likmes pārējiem ienākumiem (kuriem nepiemēro progresīvās IIN likmes), paaugstinot tās no 20% uz 25,5% (t.sk. ienākumam no kapitāla, kapitāla pieauguma, dividendēm, kuras jau līdz šim bija apliekamas ar IIN);

- no 2025. līdz 2028. gadam pārnest 1 pp no fondētās pensiju shēmas (otrā līmeņa) uz pensiju pirmo līmeni.

Veselības aprūpes stiprināšanas kontekstā esošā un papildus pieļemtā finansējuma ietvaros paredzēts:

- stiprināt veselības nozares gatavību ārkārtas situācijām;

- uzlabot zāļu pieejamību iedzīvotājiem;

- īstenot veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumus, nodrošinot koordinētas iesaistīto iestāžu un organizāciju darbības;

- mazināt infekcijas slimību izplatības riskus un to ietekmi uz veselību, tai skaitā īstenot pasākumus vakcinācijas aptveres palielināšanai sabiedrībā, veicināt mērķtiecīgu un efektīvu antimikrobiālās rezistences attīstības un izplatības ierobežošanu un apkarošanu;

- turpināt veselības aprūpes sistēmas kvalitātes pilnveidošanu;

- pilnveidot primāro veselības aprūpi, uzlabot kvalitāti un pieejamību;

- veicināt slimnīcu tīkla attīstību, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz ārstniecības procesu kvalitātes pārraudzību un efektīvu slimnīcu tīkla pārvaldību;

- izstrādāt mātes un bērna veselības aprūpes uzlabošanas plānu 2025.-2027.gadam;

- izstrādāt plānu sirds un asinsvadu slimību risku mazināšanai, šo slimību diagnostikas, ārstēšanas un aprūpes pēctecības uzlabošanai 2025.-2027.gadam;

- izstrādāt plānu situācijas uzlabošanai onkoloģijas jomā 2025.-2027.gadam;

- īstenot pasākumus atkarības vielu un procesu izplatības mazināšanai;

- īstenot pasākumus veselības aprūpes datu digitalizācijai un integrācijai Eiropas Veselības datu telpā;

- uzlabot veselības aprūpes sistēmai nepieciešamā veselības aprūpes personāla kvantitāti, efektivitāti un kvalitāti, uzsākot īstenot Veselības darbaspēka attīstības stratēģijā līdz 2029. gadam iekļautos pasākumus;

- piesaistīt un noturēt ārstniecības personas darbam valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, īpaši stacionāros, visā Latvijas teritorijā un nodrošināt iespējas ārstniecības personu kvalifikācijas uzlabošanai un uzturēšanai, izmantojot ES fondu finansējumu;

● īstenot veselības nozares infrastruktūras attīstības projektus Latvijas ANM plāna un ES struktūrfondu 2021. – 2027. gada plānošanas perioda ietvaros.

Sociālā adekvātuma palielināšanas kontekstā paredzēta:

● Sociālo transfertu adekvātuma palielināšana, īpaši nabadzības un/ vai sociālās atstumtības riskam vairāk pakļautajām iedzīvotāju grupām – iedzīvotājiem ar zemiem un nepietiekamiem ienākumiem, pensijas vecuma personām, personām ar invaliditāti, ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem:

- 1) pilnveidojot minimālo ienākumu sistēmu - proti, no 2025. gada 1. janvāra paaugstinot zemāko minimālo ienākumu sliekšni no 20% uz 22%, attiecīgi palielinot ar to saistītos pabalstu un atlīdzību apmērus;
- 2) no 2024.gada nodrošinot pakāpenisku piemaksu piešķiršanu pie vecuma un invaliditātes pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Piemaksas atjaunošana tiek veikta atbilstoši pensijas piešķiršanas gadiem. 2024. gadā tās ir piešķirtas cilvēkiem, kas devās pensijā 2012., 2013. un 2014. gadā (1,52 euro apmērā par katru gadu). 2025. gadā piemaksas piešķirs cilvēkiem, kuri devās pensijā 2015., 2016. un 2017. gadā, 2026. gadā – cilvēkiem, kuri devās pensijā 2018., 2019. un 2020. gadā, 2027. gadā – cilvēkiem, kuri devās pensijā 2021., 2022. un 2023. gadā, 2028.gadā – cilvēkiem, kuri dosies pensijā 2024., 2025. un 2026. gadā, 2029. gadā – cilvēkiem, kuri dosies pensijā 2027., 2028. un 2029. gadā. Sākot no 2029. gada, piešķirot pensiju, vienlaicīgi tiks piešķirta arī piemaksa. Piemaksas apmēru, līdzīgi kā pensijas, ik gadu indeksē;
- 3) no 2025. gada pilnveidojot pensiju indeksācijas mehānismu, proti, paredzot indeksējamās pensiju daļas (robežas) paaugstināšanu no 50% no iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī uz 100% no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī, kā arī paredzot visa pensijas apmēra indeksāciju personām, kurām vecuma pensija piešķirta pirms vispārīgā pensionēšanās vecuma sasniegšanas sakarā ar bērnu, kuram noteikta invaliditāte, aprūpi un audzināšanu, vai sakarā ar piecu un vairāk bērnu aprūpi un audzināšanu pensiju neatkarīgi no pensijas apmēra;
- 4) no 2024. gada palielinot valsts materiālo atbalstu personām ar bērniem (piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, īpašas kopšanas pabalsts pilngadīgiem kopš bērnības).

● Sociālo pakalpojumu un atbalsta pieejamības palielināšana un klāsta paplašināšana:

- 1) nosakot vienotu minimālo sociālo pakalpojumu grozu, kas visām pašvaldībām, neatkarīgi no pašvaldības lieluma un cilvēku skaita (gan novadiem, gan valsts pilsētām), jānodrošina saviem iedzīvotājiem;
- 2) paplašinot 852 pensijas vecuma personām iespēju saņemt ģimeniskai videi pietuvinātu ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu;
- 3) palielinot vides un infrastruktūras piekļūstamību personām ar invaliditāti, tai skaitā, nodrošinot 63 valsts un pašvaldību ēku vides pieejamību, nodrošinot atbalstu mājokļu pielāgošanai 259 personām ar invaliditāti.

<p>2.</p>	<p>Turpināt ātru un efektīvu ANM plāna, arī <i>REPowerEU</i> nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar vidusposma pārskatīšanu turpināt koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm, rīkojoties, lai sekmīgāk novērstu iesakņojušās reģionālās atšķirības un nevienlīdzību, vienlaikus ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.</p>	<p>Lai nodrošinātu Latvijas ANM plāna un investīciju sekmīgu īstenošanu, tiek gatavots ANM plāna otrais papildinājums, kas paredz precizēt atsevišķu reformu un investīciju rādītājus, atspoguļojot objektīvas izmaiņas ārējos apstākļos, kas ietekmē reformu un investīciju īstenošanu. Kopš š.g. jūlija notiek neformāls saskaņošanas process ar EK, līdz š.g. oktobra beigām plānots iesniegt papildinājuma projektu nacionālai saskaņošanai, pēc tam iesniegt apstiprināšanai MK un formāli iesniegt EK š.g. novembra beigās.</p> <p>2025. gadā tiks turpināta pašvaldībām būtisku ANM plāna investīciju projektu īstenošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ir noslēgti līgumi un uzsākta projektu īstenošana industriālo parku izveidei reģionos ārpus Rīgas plānošanas reģiona, kas veicinās nefinanšu investīciju piesaisti un jaunu darbavietu izveidi reģionos; ● tiks turpinātas investīcijas, kas vērstas uz klimata mērķu sasniegšanu - līdz 2025. gada beigām, uzlabojot energoefektivitāti un veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu, tiks nodrošināts primārās enerģijas patēriņa samazinājums pašvaldību ēkās un infrastruktūrā, savukārt; ● izglītības sasniedzamības veicināšanai ir uzsāktas un līdz 2025. gada beigām tiks veiktas bezemisiju transportlīdzekļu (skolēnu elektroautobusu) piegādes pašvaldībās, aizstājot ar fosilās izcelsmes degvielu darbināmus pašvaldību transportlīdzekļus. <p>Lai veicinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas sinhronizāciju, elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizāciju un attīstību, kā arī biometāna īpatsvara galapatēriņā palielināšanu, ir uzsākta ANM <i>RePower</i> investīciju īstenošana. Kopumā mērķu sasniegšanai paredzēts ANM finansējums 134 743 378 <i>euro</i>. 2024. gada jūlijā ir apstiprināts normatīvais regulējums <i>RePower</i> investīciju īstenošanai (MK 2024. gada 2. jūlija noteikumi Nr. 432 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 7.1.1. reformas "Enerģijas sektora transformācija" 7.1.1.1.i. investīcijas "Elektroenerģijas pārvades sistēmas sinhronizācija", 7.1.1.2.i. investīcijas "Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija" un 7.1.1.3.i. investīcijas "Biometāna īpatsvara galapatēriņā palielināšana" īstenošanas noteikumi"), kā arī apstiprināti projekti, lai 2024. gadā jau uzsāktu investīciju ieviešanu.</p> <p>ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam ietvaros tiks turpināta tautsaimniecībai un pašvaldībām būtisku projektu īstenošana, kas ietver sabiedrībai nozīmīgas iniciatīvas, piemēram, publiskās ārtelpas attīstība, gaisa piesārņojuma samazināšana, dabas aizsardzības plānu izstrāde un to ieviešana, atkritumu pārstrāde un dalītā vākšana, ūdenssaimniecības attīstība, vides monitoringa attīstība, nacionālas nozīmes plūdu un krasta erozijas novēršanas pasākumi un citi klimata pielāgošanās pasākumi, uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras attīstība, bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanas veicināšana pašvaldībās, bērnu pieskatīšanas pakalpojumu attīstība, pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība.</p> <p>Latvijai prioritāru projektu īstenošanai digitālās transformācijas jomā tiks izmantotas ES kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam investīcijas valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu un pakalpojumu attīstībai un</p>
-----------	---	---

		<p>to atvēršanai datu apmaiņai un cita veida integrācijām ar privātā sektora IKT risinājumiem, tādējādi veicinot valsts un privātā sektora digitālo transformāciju.</p> <p>Lai sekmīgāk novērstu reģionālās atšķirības un nevienlīdzību, veicinātu investīcijas reģionālajā attīstībā un uzlabotu konkurētspēju, plānots:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● attīstīt platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīkla "pēdējās jūdzes" infrastruktūru; ● turpināt emisiju samazināšanu transporta sektorā, paaugstināt dzelzceļa pasažieru transporta konkurētspēju sabiedriskā transporta sistēmā; ● attīstīt ilgtspējīgu, pret klimatu izturīgu, inteligentu un drošu TEN-T infrastruktūru. <p><u>Pamatojums:</u></p> <p>Ar mērķi veicināt investīcijas reģionālajā attīstībā un mazināt reģionālās atšķirības, turpināt emisiju samazināšanu transporta sektorā, kā arī attīstīt ilgtspējīgu TEN-T infrastruktūru:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● uzsākta ES ANM plāna 2.4. reformu un investīciju virziena "Digitālās infrastruktūras transformācija" 2.4.1.2.i. investīcija "Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstība" ar īstenošanas termiņu 2026. gada 30. jūnijs; ● apstiprināti MK 23.07.2024. noteikumi Nr.507 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 3.1. prioritātes "Ilgspējīga TEN-T infrastruktūra" 3.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Attīstīt ilgtspējīgu, pret klimatu izturīgu, inteligentu, drošu un vairāk veidu TEN-T infrastruktūru" 3.1.1.3. pasākuma "Eiropas transporta tīklā esošās dzelzceļa infrastruktūras attīstība" pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi"; ● apstiprināti MK 11.04.2023. noteikumi Nr. 190 "Eiropas Savienības Atvēršanas un noturības mehānisma plāna 1. komponentes "Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja" 1.1. reformu un investīciju virziena "Emisiju samazināšana transporta sektorā" 1.1.1.r. reformas "Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšana" 1.1.1.1.i. investīcijas "Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā" 1.1.1.1.i.2. un 1.1.1.1.i.3. saistīto pasākumu īstenošanas noteikumi".
3.	<p>Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, samazinot administratīvo un regulatīvo slogu uzņēmumiem un uzlabojot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam, kas izdarāms, piemēram, ar tādu publisko aizdevumu un garantiju shēmu palīdzību, kuras vērstas uz stratēģiski nozīmīgu investīciju atvieglošanu, kā arī vairojot konkurenci finanšu tirgos. Novērst darbaspēka trūkumu un</p>	<p>Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas kontekstā plānota:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2024. gada 2. aprīlī MK akceptēja Rīcības plānu administratīvā sloga mazināšanai nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā, kas satur vairāk kā 60 pasākumus ātrākam un efektīvākam procesam. Rīcības plāns satur pasākumus šādās jomās – teritorijas attīstības plānošana, ietekmes uz vidi novērtēšana, atmežošana, būvniecība, īpašuma tiesību īstenošanas aspekti. Pasākumu izpilde ir plānota līdz 2025. gada beigām, lielākoties normatīvais regulējums ir jāizstrādā 2024. gadā. Rīcības plāns izstrādāts sadarbībā ar nozares pārstāvjiem; ● normatīvo aktu un birokrātisko šķēršļu identificēšana, darbs pie identificēto birokrātisko šķēršļu risinājumiem (normatīvo aktu izmaiņām); ● tirgus uzraudzība komercbanku sektorā, Konkurences padomei 2026. gadā cita starpā plānots novērtēt komercbanku klientu mobilitāti ietekmējošos faktorus, kā arī konkurences situāciju kreditēšanas jomā. Pēc tirgus uzraudzības pabeigšanas, tiks publicēti noslēguma secinājumi un priekšlikumi;

prasmju nepietiekamību, īpaši STEM jomā un citās specialitātēs, kas nepieciešamas zaļās un digitālās pārkārtošanās norisei, kā arī sociālās aprūpes un veselības aprūpes jomā, tostarp ar mērķorientētas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas palīdzību.

● uzlabot konkurenci finanšu tirgos. Veikti sekojoši pasākumi: 1) 2023. gadā LB uzsākusi komercbanku aizdevumu un noguldījumu likmju publicēšanu, tādējādi uzlabojot informācijas pieejamību banku klientiem, stiprinot konkurenci un veicinot klientu mobilitāti; 2) 2023. gadā pēc dialoga ar nozari LB veikusi regulējuma pārskatīšanu, veicinot nozares norādīto kreditēšanas pakalpojumu attīstības šķēršļu mazināšanu; 3) Tiek īstenota LB iniciatīva aizdevumu refinansēšanas procesa atvieglošanā: 2023. gadā Refinansēšanas darba grupas darba rezultātā tika būtiski atvieglots hipotekāro aizdevumu refinansēšanas process (jau stājās spēkā), tādējādi būtiski veicinot klientu mobilitāti un konkurenci finanšu sektorā. 2024. gadā uzsākts darbs pie refinansēšanas procesa atvieglošanas attiecībā uz aizdevumiem uzņēmumiem; 4) 2024. gadā izsniegta licence jaunajam tirgus dalībniekam - "Indexo" bankai; 5) LB regulāri sniedz atbalstu LIAA sarunās ar potenciālajiem tirgus dalībniekiem to ienākšanai Latvijas finanšu tirgū. 6) Maksājumu pakalpojumu jomā konkurence tiks veicināta, nodrošinot nebanku maksājumu pakalpojumu sniedzējiem piekļuvi centrālo banku maksājumu sistēmām; 7) LB uztur regulāru dialogu ar uzņēmējiem, t.sk. reģionos, par finansējuma pieejamību, t.sk. aicinot uzņēmējus aktīvāk izmantot arī mazo banku pakalpojumus, kas veicinās konkurenci tirgū;

● mazināt administratīvo un regulatīvo slogu, paredzot izmaiņas Ekonomisko lietu tiesas regulējumā. Veicamie soļi 2025. gadā: 1) Ekonomisko lietu tiesas papildu kompetenču izvērtēšana un noteikšana kopsakarībā ar telpām un cilvēkresursu; 2) likumprojekta "Grozījumu Civilprocesa likumā" un likumprojekta "Grozījumi Kriminālprocesa likumā" izstrāde, nosakot Ekonomisko lietu tiesas papildu kompetenci.

● Uzņēmumu reģistra modernizācija 2026. gadā. Paredzēta esošās datubāzes migrācija un sinhronizācija, nodrošināt datu analītiku ar biznesa analīzes rīkiem un sagatavot novērtējumu par mākslīgā intelekta izmantošanas iespējām Uzņēmumu reģistra biznesa procesu uzlabošanai. Projekta īstenošanai paredzēts izmantot ANM finansējumu 2,3 milj. *euro* apmērā.

Darbaspēka trūkuma un prasmju nepietiekamības kontekstā paredzēts:

● palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū, veicināt nodarbināto darba mūža pagarināšanos 2023. -2029. gadu periodā (sniegt atbalstu 57 762 personām iesaistei mācību pasākumos, veicināt 7 846 personu, īpaši ilgstošo bezdarbnieku un bezdarbnieku ar invaliditāti, iesaisti nodarbinātības atbalsta pasākumos, atbalstīt 148 sociālos uzņēmumus, uzlabot darba vidi 2 477 gados vecākām nodarbinātām personām). Pasākumiem paredzēts ANM finansējums – 28,7 milj. *euro* (3.1.2.5. i); ESF+ finansējums – 125,3 milj. *euro*; valsts budžeta finansējums – 23,5 milj. *euro*;

● nodarbināto iedzīvotāju, tai skaitā ar zemu izglītības līmeni, kvalifikācijas un prasmju pilnveide (*re-skilling / up-skilling*), kā arī pieaugušo formālās un neformālās izglītības kvalitātes uzraudzības sistēmu attīstība ESF+ 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" ietvaros. Pasākumu mērķis- nodrošināt atbalstu 28 000 nodarbinātām personām, t.sk. 14 000 nodarbinām personām ar zemu izglītības līmeni darba tirgū nepieciešamo prasmju vai kvalifikācijas iegūšanai vai pilnveidei, paredzot attīstīt arī Konceptuālā risinājuma aprakstu un rīcības plānu nodarbināto ar zemu izglītības līmeni sasniegšanai, informēšanai un motivācijas veicināšanai iesaistīties mācībās;

● Prasmju fondu attīstība un pilotēšana (ESF+ 4.2.4.1. pasākuma "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" otrā kārtā). Mērķis – izstrādāt Latvijai atbilstošu prasmju fondu finansēšanas un darbības modeli, ar nodomu tam ilgtermiņā kļūt par pašregulējošu un pašfinansējošu struktūru, attīstot sociālajā dialogā balstītu sistēmu nozares uzņēmumā

nodarbināto, tai skaitā, pašnodarbināto un nozares potenciālā darba spēka prasmju attīstībai ātrai un efektīvai darbaspēka pielāgošanai darba tirgus attīstības vajadzībām;

● uzlabot profesionālās izglītības pieejamību un nodrošināt profesionālās izglītības piedāvājuma atbilstību darba tirgus prasībām. MK 2024. gada 19. septembrī apstiprināja izmaksu uz vienu izglītojamo palielināšanu, daļēji aktualizējot izglītības programmu izmaksas atbilstoši to faktiskajām īstenošanas izmaksām. Profesionālās izglītības bāzes finansējuma paaugstināšana paredz normējamo izmaksu palielināšanu uz vienu izglītojamo gadā no 425,15 euro uz 502,46 euro un dienesta viesnīcu uzturēšanas izmaksu (nenormējamās izmaksas) palielināšanu uz vienu izglītojamo gadā no 282,23 euro uz 317,15 euro. IZM ir izstrādājusi grozījumus MK 02.10.2007. noteikumos Nr. 655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" un nodrošinās noteikumu projekta virzību apstiprināšanai MK 2024. gada 4.ceturksnī;

● spēcīgākas darba vidē balstītas mācības profesionālās izglītības un mācību pilnveidošanai Latvijā. Latvijas-Šveices sadarbības programmas otrā perioda atbalsta programmas "Spēcīgākas darba vidē balstītas mācības profesionālās izglītības un mācību pilnveidošanai Latvijā" projekta ietvaros līdz 2029. gadam plānota: 1) nozarē balstītas kvalifikācijas iegūšanas, tajā skaitā eksaminācijas attīstība 2) digitālo mācību līdzekļu attīstība profesionālajā izglītībā; 3) jaunu profesionālās izglītības pedagogu sagatavošana;

● ES fondu 2021.–2027. perioda 4.2.2.6. pasākums "Cikliskas institucionālās akreditācijas ieviešana augstākajā izglītībā". Mērķis ir nodrošināt atbalstu pārejai uz augstskolu un koledžu ciklisku institucionālo akreditāciju augstākās izglītības kvalitātes uzlabošanai. Atbalsta ietvaros paredzēta: 1) cikliskas institucionālās akreditācijas ieviešanai nepieciešamās normatīvās un informatīvās bāzes sagatavošana (priekšlikumi, metodikas, vadlīnijas); 2) akreditācijas aģentūras e-platformas funkcionalitātes papildināšana un pilnveide (simulācijas); 3) cikliskas institucionālās akreditācijas aprobācija, tai skaitā pilotakreditāciju īstenošana; 4) akreditācijas ekspertu, akreditācijas aģentūras un augstskolu darbinieku mācības institucionālās akreditācijas nodrošināšanai; 5) atbalsta pasākumi augstskolu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveidei;

● ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda 4.2.1.5. pasākuma "Izglītības iestāžu nodrošinājums pilnveidotā vispārējās izglītības satura kvalitatīvai ieviešanai pamata un vidējās izglītības pakāpē" 2. kārtā. Mērķis ir uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi, tādējādi uzlabojot piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības jomā. Pasākuma ietvaros tajā skatā tiks sniegts atbalsta STEM kabinetu izveidei vai pilnveidei;

● ESF+ programma "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" (4.2.2.5. pasākums). Paredzēts nodrošināt daļību starptautisko organizāciju īstenotajos starptautiskajos izglītības pētījumos un programmās izglītības politikas izstrādei un rīcībspolitikas ieviešanas un ietekmes izvērtēšanai un (4.2.2.4. pasākums) paredzēta izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas (IKMS) attīstība izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai valsts, pašvaldības un izglītības iestādes līmenī un indivīda līmenī, kā arī datu pratības kapacitātes stiprināšana pilnvērtīgai IKMS lietošanai datus balstītiem lēmumiem izglītības kvalitātes uzraudzībai, novērtēšanai un nodrošināšanai;

● ESF+ “Integrēta “skola-kopiena” sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs” (4.2.3.1. pasākums) ir plānots atbalsts izglītojamiem, kuri par vispārējās pamatizglītības apguvi ir saņēmuši tikai liecību un atkārtoti mācās 9. klasē vai ir uzņemti profesionālās izglītības iestādē. Rezultātā tiks veicināta izglītības turpināšana, vispārējās pamatizglītības ieguve, aroda, profesijas apguve;

● ESF+ programma "Sekmēt NEET jauniešu integrēšanos izglītībā un nodarbinātībā" (4.2.3.4. pasākums). Pasākuma mērķis ir attīstīt jauniešu, kuri pirms iesaistes projektā ir vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot) un kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu un nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki, prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā un mācību pasākumos, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā vai Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā;

● ESF+ programma “Mācību procesa kvalitātes pilnveide, īstenojot pedagogu profesionālās darbības atbalsta sistēmas attīstību, izglītojamo izcilības aktivitāšu nodrošināšanu un metodiskā atbalsta materiālu izstrādi pedagogam” (4.2.2.3. pasākums) vērsta uz a) pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveidi, b) profesionālās kompetences pilnveidi pedagogiem didaktikas, metodikas u.c. jautājumos, izglītības iestāžu vadības komandām, citām izglītības īstenošanā iesaistītajām personām, c) metodiskā atbalsta materiālu nodrošinājumu, īpaši STEM mācību priekšmetos, kā arī d) atbalstu talantīgajiem izglītojamajiem viņu dalībai reģionālos, nacionālos, starptautiskos konkursos vispārējā izglītībā;

● ESF+ programma “Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības īstenošana pirmsskolas, pamata un vidējās izglītības pakāpē” (4.2.2.1. pasākums) paredz atbalstu izglītojamajiem plašākas mācīšanās pieredzes gūšanai STEM jomā un pilsoniskās līdzdalības jomā.

Zaļo un digitālo prasmju attīstībai plānots:

● ESF+ SAM 6.1.1.5. pasākums "Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām". Kūdras nozarē un saistītājās nozarēs nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, lai pielāgotos ekonomikas zaļās pārkārtošanās rezultātā radītajām darba tirgus vajadzībām. Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales statistiskajā reģionā atbalstīto nodarbināto skaits – 3 950; Profesionālajā izglītībā iesaistīto izglītojamo skaits - 1 609;

● Pašvaldību un reģionu speciālistu prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko seku saistībā ar klimata pārmaiņām mazināšanas jautājumos (Programma (TPTP) 6.1.1.8. (bez elastības finansējuma rādītājos un finansēs)). Paredzētas investīcijas plānošanas reģionu un pašvaldību prasmju paaugstināšanas veicināšanā, lai nodrošinātu virzību uz klimatneitrālu ekonomiku un mazinātu riskus saistībā ar klimata pārmaiņām visvairāk skartajos reģionos, veicinot sociālekonomisko seku mazināšanu. Sasniedzamie rezultāti: 1) īstenotas 4 reģionāla mēroga mācību programmas; 2) 178 pašvaldību un reģionu speciālisti ar pilnveidotām zināšanām un prasmēm;

● Digitālo prasmju attīstība - pašvadītas IKT speciālistu mācību pieejas attīstība (2.3.1.3.i Pašvadītas IKT speciālistu mācību pieejas attīstība). Mērķis – izstrādāt pašvadītas mācīšanās pieeju IKT speciālistu sagatavošanā, tai skaitā nodrošināt starptautiskās pieredzes pārnesi, indikatīvi 1 000 personas ārpus formālās izglītības ietvarā iegūst IKT specialista zināšanas un prasmes;

● Digitālo prasmju attīstība – sabiedrības digitālo pamatprasmju attīstība (ANM projekts Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/001 "Sabiedrības digitālo prasmju attīstība"). Mērķis – veicināt digitālo pašpalpošanās prasmju attīstību sabiedrībā. Atbalstīti 40 000 iedzīvotāji vecumā 16-74 gadi;

● Digitālo prasmju attīstība – Individuālo mācību kontu pieejas attīstība un pilotēšana (ANM 2.3.1.4.i. investīcija "Individuālo mācību kontu pieejas attīstība"). Mērķis – attīstīt un aprobēt Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu (turpmāk - IMK) pieeju, kas stiprina indivīda mācību ceļu īstenošanu, pārvaldību un informācijas par mācīšanās rezultātiem uzglabāšanu, ka arī sekmēt pieaugušo dalību izglītībā, palīdzot apgūt un pilnveidot sabiedrības digitālās prasmes, IMK aprobācijā iesaistot 3500 pieaugušos;

● Augsta līmeņa digitālās prasmes 2.3.1.1.i. investīcija "Augsta līmeņa digitālo prasmju apguves nodrošināšana". Investīcijas ietvaros tiek īstenoti trīs projekti: Kvantu tehnoloģiju iniciatīva, Valodu tehnoloģiju iniciatīva un Augstas veiktspējas skaitļošanas (HPC) tehnoloģiju iniciatīva, kuras īsteno Latvijas zinātņu universitātes sadarbībā ar vadošajām pētniecības institūcijām. Investīcijas ietvaros šajās jomās tiks izstrādāts vismaz 21 studiju modulis, apmācīti vismaz 3000 speciālisti, kā arī veidotas jaunas sadarbības starp pētniecību un industriju;

● Digitālo prasmju attīstība jauniešiem 2.3.2.1. investīcijas "Digitālās prasmes iedzīvotājiem t.sk. jauniešiem" projektā Nr. 2.3.2.1.i.0/1/23/I/CFLA/002 "Digitālā darba ar jaunatni sistēmas attīstība pašvaldībās". Mērķis ir izveidot mūsdienīgu, elastīgu, ilgtspējīgu, uz mērķgrupas problēmu risinājumiem vērstu digitālā darba ar jaunatni sistēmu pašvaldībās, to sasaistot ar citiem pašvaldības pakalpojumiem (t.sk. e-pakalpojumu attīstību) un mērķa grupas vajadzībām, lai nodrošinātu jauniešiem plašas iespējas attīstīt un pielietot savas digitālās prasmes. Rezultāts – 10 000 jauniešu piedalījušies tehnoloģiskās inovācijas darbībās digitālajā darbā ar jaunatni;

● Digitālās plaisas mazināšana 2.3.2.3.i. investīcijas "Digitālās plaisas mazināšana sociāli neaizsargātajiem izglītojamajiem un izglītības iestādēs". Investīcijas mērķis ir mazināt šķēršļus vispārējās izglītības satura apguvei, nodrošinot datu pārraides pieejamību kvalitatīvai, jēgpilnai un plānveidīgai digitālo tehnoloģiju izmantošanai mācību procesā;

● Digitālo prasmju pilnveide (ESF+ programma 4.2.4.3.). Paredzētas investīcijas digitālās pārkārtošanas veicināšanai, lai pilnveidotu valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku digitālās prasmes un veicinātu uz sabiedrību un uzņēmējiem orientēto digitālo iespēju un platformu izmantošanu, tādējādi paaugstinot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespēju izmantošanu un mazinot digitālo plaisu sabiedrībā. Sasniedzamie rezultāti: 1) organizēti vismaz 25 pasākumi informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespēju izmantošanas veicināšanai; 2) mācībās piedalījušies vismaz 1 572 valsts un pašvaldību darbinieki; 3) īstenotas vismaz četras integrētās komunikāciju kampaņas;

Uzņēmumu digitālo prasmju attīstības 2.3.1.2.i. investīcijas mērķis ir nodrošināt sīkos (mikro), mazos, vidējos un lielos komersantus ar digitālajām, robotizācijas un automatizācijas pamatprasmēm, digitālo pārveidi un digitālajām inovācijām, tai skaitā prasmēm, kas sekmētu eksporta veicināšanu, augsta līmeņa digitālās pārvaldības pamatprasmēm uzņēmumu vadības līmenī un prasmēm digitālo tehnoloģiju izmantošanai dažādos uzņēmējdarbības procesos. Komersantu skaits, kam plānots nodrošināt digitālo prasmju pilnveidi – 2521.

● Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai (ESF+ programma 4.2.4.1.). Mērķis ir sniegt atbalstu darba devēju darbinieku kvalifikācijas ieguvei, pārkvalificēšanai vai prasmju ieguvei vai pilnveidošanai, lai sekmētu darba spēka produktivitātes paaugstināšanu. Rezultāts – mācībās iesaistītas 1193 nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas.

		<p>☉ ERAF 4.2.1.5. pasākuma "Izglītības iestāžu nodrošinājums pilnveidotā vispārējās izglītības satura kvalitatīvai ieviešanai pamata un vidējās izglītības pakāpē" 1. kārtā. Mērķis ir stiprināt izglītības iestāžu nodrošinājumu ar datortehniku, tādējādi uzlabojot vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības jomā. Pasākuma ietvaros tajā skaitā tiks veicināta digitālo mācību platformu izmantošana, kas savukārt, veicinās pedagogu un izglītojamo digitālo prasmju attīstību.</p> <p>Veselības un sociālās aprūpes jomā veiktie un plānotie pasākumi prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai iekļauti 1. rekomendācijas pasākumu aprakstā.</p>
4.	<p>Paātrināt vēja un saules enerģijas izmantošanu, uzlabojot atļauju piešķiršanas procedūras un sekmējot pieprasījuma puses elastību. Sekmēt pāreju uz aprites ekonomiku, pievēršoties ekoinovācijai un ilgtspējīgai resursu pārvaldības praksei.</p>	<p>Saules un vēja enerģijas izmantošanai tiek paredzēti tādi ES fondu finansētie pasākumi kā:</p> <p>☉ 1.2.1.1.i. investīcija "Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu". Mērķis - energoefektivitātes uzlabošana un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana (piem. saules paneļi - izmantošana pašpatēriņam) daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās;</p> <p>☉ 2.1.1.1. pasākums "Energoefektivitātes paaugstināšana dzīvojamās ēkās, t.sk. attīstot energoefektivitātes pakalpojumu tirgu (daudzdzīvokļu, privātās un neliela dzīvokļu skaita ēku kompleksos). Pasākums šobrīd atrodas izstrādes stadijā. MK plānots apstiprināt 2024. gada 4. ceturksnī;</p> <p>☉ 2.1.1.6. pasākuma "Pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšana" otrā kārtā, kas paredz sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras energoefektivitāti, samazinot ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un palielinot atjaunīgos energoresursus izmantojošo tehnoloģiju izmantošanu.</p> <p>Lai veicinātu saules un vēja enerģijas izmantošanas paātrināšanu, Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta ietvaros:</p> <p>☉ atbilstoši noslēgto projektu līgumu īstenošanai paredzētajam, bet vēl neizmaksātajam finansējumam turpinās projektu īstenošana projektu iesniegumu atlases otrās kārtas ietvaros Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana valsts nozīmes arhitektūras pieminekļos" ietvaros (MK 2016. gada 12. janvāra noteikumi Nr. 35), kurā kā viena no atbalstāmajām aktivitātēm ir noteikta atjaunīgos energoresursus izmantojošu enerģiju ražojošu iekārtu iegāde;</p> <p>☉ turpinās projektu iesniegumu pieņemšana Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām" projektu iesniegumu atlases otrās kārtas ietvaros (MK 2018. gada 12. jūnija noteikumi Nr. 333), kurā kā viena no atbalstāmajām aktivitātēm ir noteikta atjaunīgos energoresursus izmantojošu un energoefektivitāti veicinošu viedo pilsētvides tehnoloģiju iegāde;</p> <p>☉ turpinās projektu iesniegumu pieņemšana un konkursa ietvaros atbalstāmo aktivitāšu īstenošana Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana māsājsaimniecībās – atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai" ietvaros (MK 2022. gada 1. marta noteikumi Nr. 150), kurā kā viena no atbalstāmajām aktivitātēm ir noteikta jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu – saules un vēja elektrostaciju – iegāde;</p> <p>☉ Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa "Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un pašvaldību policijas institūciju ēkās" nolikuma izstrāde, kurā kā vienu</p>

no atbalstāmajām aktivitātēm ir paredzēts noteikt atjaunīgos energoresursus izmantojošu enerģiju ražojošu iekārtu iegādi. Projektu atklāta konkursa nolikumu paredzēts apstiprināt 2024. gada 4. ceturksnī.

Pārejai uz aprites ekonomiku tiek īstenots atbalsts ilgtspējīgai lauksaimniecības praksei lauksaimniecībā. Atbalsta pasākumu mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķīmikālijām. 75% no atbalstam pieteiktām platībām apsaimniekoti ar ilgtspējīgām praksēm.

Atkārtota būvizstrādājumu izmantošana. Turpinās darbs pie būvizstrādājumu atkārtotās izmantošanas veicināšanas, ir izstrādāti un nodoti sabiedrības līdzdalībai grozījumi MK 2014. gada 25. marta noteikumos Nr. 156 "Būvizstrādājumu tirgus uzraudzības kārtība", paredzot atvieglojumus atkārtotai būvizstrādājumu izmantošanai nenesošajās konstrukcijās.

Tabula 9a: ES ANM ietekme - granti

<i>Ieņēmumi no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ANM ieņēmumi iekļauti vispārējās valdības prognozēs		0,0	0,4	1,2	1,6	1,3
ANM atmaksas (naudas plūsma) no ES	0,7	0,5	0,0	0,9	0,6	1,9
<i>Izdevumi finansēti no ANM pārvedumiem (% no IKP)</i>						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KĀRTĒJIE IZDEVUMI		0,0	0,1	0,5	0,6	0,3
Bruto pamatkapitāla veidošana P.51g		0,0	0,3	0,7	1,0	1,0
Kapitāla pārvedumi D.9						
KAPITĀLIE IZDEVUMI		0,0	0,3	0,7	1,0	1,0

Tabula 10: Neto izdevumu pieaugums

	EKS kods	2023	2023	2024	2025
		Līmenis	% no IKP	% no IKP	% no IKP
1. Kopējie izdevumi	TE	16525	41,0	44,7	44,4
2. Procentu izdevumi	D.41p	254	0,6	1,1	1,2
3. Cikliskā bezdarba izdevumi		0	0,0	0,0	0,0
4. Izdevumi, ko finansē no ES pārvedumiem		605	1,5	1,9	2,2
4a. T.sk. investīcijas (bruto pamatkapitāla veidošana)		333	0,8	1,2	1,3
5. Valsts līdzfinansējums ES finansētajām programmām		168	0,4	0,4	0,4
6. Vienreizēji izdevumi (līmenis, izņemot ES finansētos pasākumus)		0	0,0	0,0	0,0
7. Neto valsts finansētie primārie izdevumi (pirms DRM) (ne = 1-2-3-4-5-6)		15499	38,4	41,2	40,6
8. Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi (DRM, izņemot vienreizējos ieņēmumus, papildu ietekme)				0,9	0,0
9. Neto valsts finansētie primārie izdevumi (pēc DIP) (ne - drm = 7 - 8)				40,4	40,6
				Pieaugums %	Pieaugums %
10. Nominālā IKP pieaugums (g) (pieauguma temps)				3,8	5,9
11. Neto izdevumu pieaugums (pieauguma temps) $= \frac{ne_t - drmt}{ne_{t-1}} * (1 + g_t) - 1$				9,1	4,4

Izplatīšanās ietekmes analīze

Ar izplatīšanās ietekmes analīzi tiek novērtēta valdības atbalstīto pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību rīcībā esošajiem ienākumiem uz ekvivalento patērētāju¹¹ (turpmāk – mājsaimniecību ienākumi). Izplatīšanās ietekmes analīze tiek veikta izmantojot EUROMOD nodokļu un pabalstu mikrosimulāciju modeli¹². Kā modeļa ievaddati tiek izmantoti Latvijas EU-SILC 2022 dati, kas satur informāciju par reprezentatīvo izlasi – 5 825 mājsaimniecībām un 12 347 mājsaimniecību locekļiem, koriģējot uz populāciju tiek iegūta informācija par 825 167 mājsaimniecībām un 1 851 771 mājsaimniecību locekļiem. EUROMOD modelī izmantotie EU-SILC 2022 dati par mājsaimniecību ienākumiem tiek aktualizēti balstoties uz FM makroekonomiskajām prognozēm par patēriņa cenu inflāciju un bruto darba algu (sk. tabulu 1b un 1c).

Izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēta vairāku pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību ienākumiem 2025. gadā. Šie pasākumi tiek iedalīti trīs pasākumu grupās - nodokļu politikas izmaiņas atbilstoši informatīvajam ziņojumam “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. – 2027. gadā¹³”, minimālo ienākuma sliekšņu paaugstināšana un pensiju indeksācijas mehānisma pilnveidošana atbilstoši informatīvajam ziņojumam “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam¹⁴”.

No visiem nodokļu politikas izmaiņu pasākumiem, vispārējās valdības budžeta plāna projektā tiek vērtēta šādu pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un mājsaimniecību ienākumiem: divpakāpju IIN likmes ieviešana, diferencētā neapliekamā minimuma aizstāšana ar fiksēto neapliekamo minimumu, pensionāra neapliekamā minimuma paaugstināšana, VSAOI un brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objekta maksimālā apmēra palielināšana, kā arī IIN likmes izlīdzināšana pārējiem ienākumiem (dividendēm, procentiem, u.c.).

Lai mazinātu darbaspēka nodokļu slogu ar 2025. gadu tiks ieviestas divpakāpju IIN likmes – 25,5% apmērā ienākumiem līdz VSAOI objekta maksimālajam apmēram, kurš tiek paaugstināts no 6 508 *euro* mēnesī līdz 8 775 *euro* mēnesī (jeb no 78 100 *euro* gadā līdz 105 300 *euro* gadā), savukārt virs VSAOI objekta maksimālā apmēra tiks noteikta IIN likme 33% apmērā. Šobrīd ienākumiem līdz 20 004 *euro* tiek piemērota IIN likme 20% apmērā, ienākumiem no 20 004 *euro* līdz 78 100 *euro* tiek piemērota IIN likme 23% apmērā, savukārt ienākumiem virs 78 100 *euro* – IIN likme 31% apmērā. No 2025. gada tiek ieviests fiksēts neapliekamais minimums 510 *euro* mēnesī, kas tiek piemērots visiem nodokļu maksātājiem neatkarīgi no ienākuma līmeņa, tādējādi aizstājot diferencēto neapliekamo minimumu (0-500 *euro* mēnesī).

Papildus tiek paaugstināts pensionāra neapliekamais minimums no 500 *euro* uz 1000 *euro* mēnesī un izlīdzināta IIN likme pārējiem ienākumiem, paaugstinot to no 20% uz 25,5%.

¹¹ Mājsaimniecību rīcībā esošie ienākumi uz ekvivalento patērētāju tiek aprēķināti dalot mājsaimniecību ienākumu ar ekvivalento mājsaimniecību lielumu, kuru veido izmantojot modificēto OECD skalu (1,0; 0,5; 0,3) – pirmajam pieaugušajam tiek pielīdzināts svars 1,0, katram nākamajam mājsaimniecības loceklim vecumā no 14 gadiem un vecākam – 0,5, bet katram bērnam jaunākam par 14 gadiem – 0,3.

¹² EUROMOD. Nodokļu un pabalstu mikrosimulāciju modelis, pieejams: <https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/>

¹³ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. – 2027. gadā” apstiprināts MK 2024. gada 19. septembrī, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/efd239f3-9bcd-4b5c-ae73-60750ace3d9d

¹⁴ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam” apstiprināts MK 2024. gada 19. septembrī, pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/4b64813a-3464-47ab-b910-33b059e7f284

Izplatīšanās ietekmes analīzes rezultāti no nodokļu politikas izmaiņām ir norādīti 11. tabulā un 12. tabulā.

Satversmes tiesa 2023. gada 5. oktobrī lietā Nr. 2022-34-01 atzina Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 33. panta pirmo un otro daļu un likuma “Par sociālo drošību” 2.² panta otro un trešo daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. un 109. pantam un spēkā neesošu no 2025. gada 1. janvāra¹⁵. Satversmes tiesa atzina, ka Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā divas noteiktās pamatvajadzības – pārtika un apģērbs – netiek nodrošinātas minimālajā apmērā trūcīgajām personām, un tādējādi nerada ikvienai trūcīgai personai iespēju veidot cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi. Lai arī tiesā tika apstrīdēts tieši GMI, kas noteiks 20% apmērā no ienākumu mediānas, tomēr minimālo ienākumu sliekšnis ir noteikts vairākos tiesību aktos. Izplatīšanās ietekmes analīzē tiek vērtēta minimālo ienākumu sliekšņa paaugstināšana līdz 22% no ienākumu mediānas, kas tiek izmantota, lai noteiktu GMI sliekšni un no tā izrietošo GMI pabalstu un mājokļa pabalstu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, minimālo vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma pensiju. Analīzes rezultāti ir norādīti 11. tabulā un 12. tabulā.

Kārtējā gada 1. oktobrī pensijas vai tās daļas apmērs, kas nepārsniedz 50% no iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī¹⁶, tiek pārskatīts ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu un daļu no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem. Atbilstoši informatīvajam ziņojumam “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2025., 2026., 2027. un 2028. gadam”, tiek plānotas izmaiņas pensiju indeksācijas mehānismā, paredzot, pārskatīt valsts pensiju vai tās daļas apmēru, kas nepārsniedz iepriekšējā kalendārā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas valstī apmēru. Paredzēto izmaiņu ietekme uz ienākumu nevienlīdzību un māsaimniecību ienākumiem norādīta 11. tabulā un 12. tabulā.

Tabula 11: Pasākumu ietekme uz māsaimniecību ienākumiem 2025. gadā, euro un %

2025							
	Vidējie māsaimniecību ienākumi	Nodokļu politikas izmaiņas		Minimālo ienākumu sliekšņa izmaiņas		Izmaiņas pensiju indeksācijā	
	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%	<i>Euro</i>	%
1. decile	3 971	23	0,59%	148	3,73%	0	0,00%
2. decile	6 647	95	1,43%	32	0,47%	0	0,00%
3. decile	8 525	248	2,91%	8	0,09%	1	0,01%
4. decile	10 413	372	3,58%	7	0,07%	2	0,02%
5. decile	12 063	461	3,82%	5	0,04%	3	0,03%
6. decile	14 000	509	3,64%	6	0,04%	3	0,02%
7. decile	16 407	541	3,30%	4	0,02%	4	0,02%
8. decile	19 213	535	2,79%	3	0,01%	4	0,02%
9. decile	23 439	481	2,05%	1	0,01%	5	0,02%
10. decile	38 068	188	0,49%	1	0,00%	9	0,02%

¹⁵ Satversmes tiesas spriedums pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2023/195.1>

¹⁶ Dati par vidējo apdrošināšanas iemaksu algu valstī pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras mājaslapā: <http://www.statistika-vsaa.lv/2020/10/11.html>

Kopumā pasākumi palielina mājsaimniecību ienākumus visās ienākumu decilēs – straujākais pieaugums ir novērojams tieši 1. decilē (mājsaimniecībām ar zemākajiem ienākumiem), kur lielu efektu uz mājsaimniecību ienākumiem nodrošina minimālā ienākuma sliekšņa izmaiņas (sk. 11. tabulu). Kā arī plānotie pasākumi kopumā uzlabo ienākumu nevienlīdzību raksturojošos rādītājus - samazina *Džini* koeficientu¹⁷ un kvintiļu attiecību indeksu *S80/S20*¹⁸, kā arī nabadzības riska indeksu¹⁹ (sk. 12. tabulu).

Tabula 12: Pasākumu ietekme uz ienākumu nevienlīdzības rādītājiem 2025. gadā

2025				
Nevienlīdzības rādītājs	Koeficienta vērtība	Nodokļu politikas izmaiņas	Minimālo ienākumu sliekšņa izmaiņas	Izmaiņas pensiju indeksācijā
Džini koeficients	33,23	-0,33	-0,15	0,002
S80/S20	5,77	-0,003	-0,10	0,003
Nabadzības riska indekss	20,9%	-0,8 pp	0,0 pp	0,0 pp

¹⁷ *Džini* koeficients raksturo ienākumu nevienlīdzību. Tas variē no 0 līdz 100. *Džini* koeficients ir 0, ja pastāv absolūtā ienākumu vienlīdzība (t.i., visiem iedzīvotājiem ir vienādi ienākumi), bet, ja *Džini* koeficients ir 100, tad visus ienākumus saņem viens sabiedrības pārstāvis.

¹⁸ S80/S20 kvintiļu attiecības indekss raksturo attiecību starp rīcībā esošo ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar augstākajiem ienākumiem (augstākā kvintile), pret ienākumu summu, ko saņem 20% valsts iedzīvotāju ar zemākajiem ienākumiem (zemākā kvintile).

¹⁹ Nabadzības riska indekss – iedzīvotāju īpatsvars (procentos), kuru ekvivalentie rīcībā esošie ienākumi ir zem nabadzības riska sliekšņa. Nabadzības riska sliekšnis ir 60% no ekvivalento rīcībā esošo ienākumu mediānas.

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes, tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM–F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās aplikamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM–F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.

Finanšu ministrs

A.Ašeradens